

ΤΕΧΝΙΚΟ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΕΛΛΑΔΑΣ (ΤΕΕ)
Εργοληπτικές Οργανώσεις ΠΕΔΜΕΔΕ, ΠΕΔΜΗΕΔΕ,
ΠΕΣΕΔΕ, ΣΑΤΕ, ΣΤΕΑΤ

ΔΙΗΜΕΡΙΔΑ

28 & 29 Απριλίου 2009

**«Ανάγκη αναμόρφωσης θεσμικού πλαισίου τεχνικών
δημόσιων Έργων – Διαφάνεια»**

5^η Συνεδρία 2^η Ημέρα (09:30 – 13:00)

**Υλοποίηση των Συμβάσεων. Επίβλεψη –
Παρακολούθηση των Έργων. Ευθύνες και θεσμική
προστασία.**

Χαράλαμπος Αγγέλου
Πολιτικός Μηχανικός
Μέλος Δ.Ε. ΠΕΔΜΕΔΕ

Συνάδελφοι και φίλοι

Το θέμα μας είναι η Υλοποίηση Συμβάσεων – Αυτόμετα όμως γεννάται το ερώτημα: Ποιών Συμβάσεων; Σε όλη την Ευρώπη η μία μετά την άλλη οι χώρες της προχωρούν σε αναγγελία υλοποίησης μεγάλων προγραμμάτων δημοσίων έργων δεκάδων δις Ευρώ για την ενίσχυση της απασχόλησης και ενεργητική αντιμετώπιση της παγκόσμιας οικονομικής κρίσης. Στην Αμερική η νέα ηγεσία της ανήγγειλε αντίστοιχο πρόγραμμα πραγματικά κολοσσιαίο.

Στη χώρα μας τα τελευταία χρόνια όμως έχουμε μια συστηματική μείωση του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων και η μείωση αυτή μεταξύ 2004 και 2008 ανέρχεται στο 33,2%!

Η συρρίκνωση του ΠΔΕ είναι δραματική και σε συνδυασμό με τις συστηματικές καθυστερήσεις πληρωμών όλα τα προηγούμενα χρόνια θα εντείνουν την ύφεση και την κρίση στον Κλάδο των κατασκευών, η οποία επιβαρύνεται ακόμα περισσότερο από τη μεγάλη μείωση στον ιδιωτικό τομέα της Οικοδομής. Η αναμενόμενη αναπλήρωση των επενδύσεων μέσω των ΣΔΙΤ δεν υπήρξε επιτυχής εξ' αιτίας του απαιτούμενου μεγάλου χρόνου ωρίμανσης των επενδύσεων αυτών και της συνεχιζόμενης χρηματοπιστωτικής κρίσης.

Ο τρίτος τέλος τύπος συμβάσεων, οι συμβάσεις, παραχωρήσεις, πέραν των πολλών προβλημάτων και καθυστερήσεων που παρουσιάζουν και αυτές, είναι συμβάσεις που αφορούν πολύ μικρό αριθμό των μεγάλων τεχνικών επιχειρήσεων και όχι μόνο δεν λύνουν το γενικό πρόβλημα αλλά αντιθέτως το επιδεινώνουν.

Όλα τα παραπάνω θα οδηγήσουν στην κατάρρευση μεγάλου αριθμού τεχνικών εταιρειών γεγονός που θα επιφέρει δραματικές επιπτώσεις στην οικονομία αλλά και στην κοινωνία εκτοξεύοντας σε υψηλά ποσοστά την ανεργία.

Επομένως απαιτείται αναθεώρηση του ΠΔΕ με αύξηση δαπάνης για την εκτέλεση έργων και υποδομών γρήγορης υλοποίησης, με εσωτερική αναδιάρθρωση των Τομέων του ΠΔΕ και εξάντληση

όλων των ενεργειών για την διασφάλιση της μεγίστης δυνατής απορρόφησης τόσο των κοινοτικών όσο και των εθνικών κονδυλίων. Τέλος είναι ιδιαίτερα σημαντική η διασπορά πολλών και μικρών έργων στην περιφέρεια για την δημιουργία αντικειμένου εργασίας στην ραχοκοκαλιά του Τεχνικού Κλάδου δηλαδή στις μικρές και μεσαίες κατασκευαστικές επιχειρήσεις ώστε να αποτραπεί ο μαρασμός τους.

ΕΠΙΒΛΕΨΗ – ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΤΩΝ ΕΡΓΩΝ

Σύμφωνα με το νόμο περί δημοσίων έργων οι αρμοδιότητες επίβλεψης, εκτέλεσης και παρακολούθησης του έργου ανήκουν στην Διευθύνουσα Υπηρεσία και την Προϊσταμένη Αρχή. Παρατηρούνται όμως πολλές φορές επεμβάσεις των Διαχειριστικών Αρχών που μπλοκάρουν την ομαλή εξέλιξη των έργων.

Η εμπειρία του Γ' ΚΠΣ έδειξε ότι, παρά τις φιλότιμες προσπάθειες του στελεχιακού δυναμικού του Υπουργείου, υπήρξαν μεγάλες καθυστερήσεις στην έγκριση ή στην αποπληρωμή των εκτελεσμένων εργασιών (πιστοποιήσεων) με συνέπεια να υπάρχει διαχρονικά μεγάλη υστέρηση στην απορροφητικότητα των κονδυλίων του Γ' ΚΠΣ.

Θεωρούμε ότι για να υπερκεραστούν αυτές οι δυσκολίες, πρέπει να υπάρξει απλούστευση διαδικασιών με διακριτούς ρόλους, χωρίς να υφίσταται το φαινόμενο της επικάλυψης αρμοδιοτήτων μεταξύ διαχειριστικών αρχών και αρμόδιων φορέων για τον έλεγχο και την εκτέλεση των δημοσίων έργων, σύμφωνα με την ειδική αυτή νομοθεσία.

Στα πλαίσια της απλούστευσης και σύμφωνα και με το άρθρο 3 σημείο (στ) της ΥΑ αρ. 9321 ΦΕΚ Β' 438/14-03-08 είναι απαραίτητη η έκδοση ερμηνευτικής εγκυκλίου με τις εξής επισημάνσεις κυρίως:

- Η μόνη αρμοδιότητα που έχουν οι διαχειριστικές αρχές ως προς τον ΑΠΕ είναι η έγκριση της επιλεξιμότητας των δαπανών ή μη.

- Οι πληρωμές στα έργα να γίνονται μέσα στον ένα μήνα που προβλέπει ο νόμος περί δημοσίων έργων και να παρακαμφθούν οι γραφειοκρατικές αγκυλώσεις των διαχειριστικών αρχών, που οδηγούν ακόμα και σε διάλυση των συμβάσεων. Ο έλεγχος δε από αυτές του προηγούμενου λογαριασμού θα αποτελεί στοιχείο απαραίτητο για την πληρωμή του επόμενου λογαριασμού απεγκλωβίζοντας έτσι το σύστημα από αδικαιολόγητες καθυστερήσεις στις πληρωμές.
- Υπερκάλυψη αρμοδιοτήτων.
Παρατηρείται το φαινόμενο οι διαχειριστικές αρχές να επεμβαίνουν στην εκτέλεση του έργου, επιστρέφοντας πίσω εγκεκριμένες πιστοποιήσεις που κατά τη γνώμη τους περιλαμβάνουν ποσότητες υλικών που δεν προβλέπονται στο πρόγραμμα εργασιών ή ζητούν επιμετρήσεις και σχέδια.

Επίσης για την Σύνδεση του Γ' Κ.Π.Σ. με το ΕΣΠΑ

Κρίνεται απαραίτητη:

- Η απλούστευση των διαδικασιών για ευχερέστερη υλοποίηση του ΕΣΠΑ.
- Η προώθηση της ταχείας πληρωμής των εν εξελίξει έργων για καλύτερη και ευχερέστερη απορρόφηση των κονδυλίων του Γ' ΚΠΣ στο λίγο χρόνο που απομένει μέχρι την λήξη του.
- Η απρόσκοπτη μετάβαση για τα υφιστάμενα ή μη περαιωθέντα έργα από το Γ' ΚΠΣ στο ΕΣΠΑ ώστε να αποφευχθούν πιθανές διαλύσεις συμβάσεων και αντίστοιχες απεντάξεις που θα επιβαρύνουν τις εθνικές πιστώσεις.

Τέλος ως προς τον Ειδικό Σύμβουλο Ποιοτικού Ελέγχου (ΕΣΠΕΛ)

Θεωρούμε απαραίτητη την σαφή διατύπωση του ρόλου και των αρμοδιοτήτων του ΕΣΠΕΛ, ώστε να αποφευχθούν οι λανθασμένες απεντάξεις έργων του πρόσφατου παρελθόντος.

ΕΥΘΥΝΕΣ ΚΑΙ ΘΕΣΜΙΚΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ

Το θεσμικό πλαίσιο που διέπει την εκτέλεση των δημόσιων έργων, αν θεωρούνταν ανεκτό από τις εργοληπτικές επιχειρήσεις κατά τα προηγούμενα χρόνια, σήμερα εν μέσω της σοβούσης οικονομικής κρίσης κρίνεται εξαιρετικά ετεροβαρές.

Οι κατασκευαστικές επιχειρήσεις μολονότι έχουν περιέλθει σε δυσμενέστατη οικονομική και λειτουργική θέση εξ' αιτίας α) της μεγάλης καθυστέρησης πληρωμής πιστοποιηθεισών εργασιών, β) της συνεχιζόμενης αύξησης, λόγω ανατιμήσεων, του κόστους των έργων, γ) της επιβάρυνσης από κατάθεση υπέρογκων προσθέτων εγγυήσεων, δ) του βάρους των δανειοδοτήσεων εκ μέρους των τραπεζών και ε) άλλων αιτιών, επί πλέον έχουν να αντιμετωπίσουν και τον κίνδυνο των κυρώσεων, όπως ειδικές προσκλήσεις και διαταγές, καταπτώσεις εγγυητικών επιστολών και ποινικών ρητρών και αλοιμόνο εκπτώσεις, χωρίς να έχουν οι ίδιες καμία υποκειμενική ευθύνη.

Εφόσον, λοιπόν οι ανάδοχοι υπέχουν αντικειμενική ευθύνη, ορθό και δίκαιο είναι να θεσπισθεί, ως αντιστάθμισμα, το δικαίωμα σε κάθε εργοληπτική επιχείρηση να διαλύει την σύμβαση αζημίως, όταν ανατρέπεται η ισορροπία μεταξύ παροχής και ανταλλάγματος.

Ωστόσο η παραπάνω πρόταση παρότι θεωρητικά θα ήταν ιδανική λύση για το πρόβλημα, στην εφαρμογή θα αντιμετώπιζε πλείστα όσα πρακτικά προβλήματα, με κυριότερο το ζήτημα ποιος θα έκρινε εάν στην συγκεκριμένη περίπτωση υπήρχε ανισορροπία μεταξύ παροχής και αντιπαροχής.

Γι' αυτό θα πρέπει να αναπροσαρμοσθεί το θεσμικό πλαίσιο με την θέσπιση μέτρων, που θα αποτρέπουν την περιαγωγή του εργολήπτη σε μειονεκτική θέση και τέτοια μπορεί να είναι - ενδεικτικά αναφέρω - τα παρακάτω:

α) Κατάργηση των πρόσθετων εγγυήσεων ή έστω γενναίος περιορισμός αυτών τόσο για τις νέες συμβάσεις όσο και για τις παλαιές.

β) Καθορισμός νέου αντικειμενικού τρόπου αναθεώρησης τιμών, έτσι ώστε να μην επιβαρύνεται ο ανάδοχος την αλματώδη αύξηση των τιμών με ταυτόχρονη κατάργηση του μειωτικού συντελεστή «σ»

γ) Διαμόρφωση Αναλυτικών Τιμών που να ανταποκρίνονται στα περιγραφικά τιμολόγια για την προώθηση του συστήματος δημοπράτησης έργων με το σύστημα «Ελεύθερη συμπλήρωση του Τιμολογίου»

δ) Καθιέρωση ρητών προθεσμιών για την έγκριση Ανακεφαλαιωτικών Πινάκων Πρωτοκόλλων Κανονισμού Τιμών Μονάδος Νέων Εργασιών, ΠΠΑΕ κλπ. για να αποδεικνύεται άμεσα η υπερημερία του εργοδότη

ε) Θεσμοθέτηση ως θεμελιώδους αρχής στο Δίκαιο Δημοσίων Έργων ότι η σιωπή του Κυρίου του έργου σε αίτηση του αναδόχου, θεωρείται ως συναίνεση ή να καθορισθεί ρητά κατά περίπτωση εάν συνιστά άρνηση ή συναίνεση.

στ) Επίλυση των δικαστικών διαφορών μέσα σε εύλογο χρονικό διάστημα διότι με το ισχύον σήμερα νομικό πλαίσιο της αρνησιδικίας τις όποιες δικαστικές διεκδικήσεις έχουμε τις αφήνουμε κληρονομιά όχι στα παιδιά μας αλλά στα εγγόνια μας.

Συνάδελφοι και φίλοι

Θα ακούσουμε και τους άλλους συναδέλφους ομιλητές της παρούσης Συνεδρίας μας και αναμένουμε και τις δικές σας παρεμβάσεις ώστε να διαμορφώσουμε τις τελικές μας θέσεις που με την πίεση αρμοδίως τόσο του ΤΕΕ όσο και όλων των Εργοληπτικών Οργανώσεων να μπορέσουμε να πετύχουμε κάτι για το πολύπαθο και χειμαζόμενο Τεχνικό Κλάδο.

Ευχαριστώ